

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Appendix Unius Necessarii, Summatim recolligens - firmiusque constabiliens, explicatam in toto illo opere in deo vivendi rationem. Copioso totius operis, &memorabilium in eo rerum indice ad calcem adjecto ; Italice primo vulgatum [et] Latine nunc redditum

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Caput VI. De tertio impedimenti genere, quod ex corporis invaletudine oritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54520](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-54520)

etodémque loco seu prosperum, sed adver-
sum illius exitum habebit: neque magis de
eo sollicitus, quām si corporis exercendi, vel
fallendi otii causā, lapidum acervum ex hac
in illam partem transferret, & ex illa mox
rursus in hanc reportaret.

C A P U T VI.

De tertio impedimenti gene-
re, quod ex corporis invaletu-
dine oritur.

LAUCISSIMORUM meā sententiā, nec
mediocriter perfectorum ho-
minum est, usque adeò excelsi-
orem corpore, & quibuscunque
illius affectionibus animum gerere, ut nihil
discriminis inter commodam, & incommo-
dam valetudinem ponant, profiteriq; possint,
quod à Benjamo Monacho agrotante au-
ditum à se refert Palladius: *Hoc corpus neque*
cum bene se haberet, mihi quidquam profuit, ne-
que cum male, me læst. Quainvis enim gra-
viores morbi, & quorum vitā corpus percel-
litur, ut ad operandi facultatem præmortu-
um, solo patiendi sensu prodat se vivere,
quam-

quamvis, inquam, hujus generis morbi con-
ducere potius, quam obesse profectui animæ
soleant, utpote cui & criminum auferunt, &
meritorum subministrant materiam; secus
tamen in quibusdam aliis infirmitatibus acci-
dit, quæ diutina potius, quam violenta infe-
statione corpus urgentes, nativam ei quidem
operandi virtutem relinquunt, sed admo-
dum impeditam, debilēmque, & quodam-
modo mancam, nec sinè magno labore exer-
ceri habilem: cujusmodi sunt exempli gratiâ
tetri hyppocondriorum vapores, torsiones
stomachi, gravedines, dolores, & vertigines
capitis, reciprocandi spiritus difficultates,
lentæ, ac familiares febriculæ, aliæque ha-
rum similes, uno à me omnes comprehensæ
in valetudinis genere, & nomine. Hæ siqui-
dem, prout experientia confirmat, nisi ani-
ma in crucis amore, in mortificationis studio,
inque orandi consuetudine multum profce-
rit, non exigua suis intemperiis detrimenta
confueverunt afferre: & multifariam id qui-
dem. Primò, quatenus prohibent, nè at-
tentè, & cum ardore pietatis, in rerum divi-
narum commentatione, in sacro faciendo,
in horis Canonicis, aliisque quotidianis pre-
cibus recitandis se occupet: omnem retun-
den.

dentes alacritatem , vigorēmque , ut piæ ejus-
modi exercitationes absque sensu , & gustu
obeantur , & quasi unius consuetudinis gra-
tiâ , vixque aliter , ac si minimè obirentur.
Secundò , quia difficillimum ei reddunt , sua-
viter , & assiduè inter externas diei occupati-
ones præsentem sibi DÆUM intueri , majo-
risque lassitudinis causâ , quam in earum tra-
ctatione experitur homo , adversa valetudi-
ne utens : qui proinde fieri non potest , quin
eas inter molestias augeri sibi sentiat laborem
suâpte cæteroqui naturâ non levem conti-
nendæ per diem totum mentis in objecto , ab
omni sensuum experientia tam remoto , quâm
est DEUS. Tertiò , ratione inquietudinis ,
& tristitiae , quâm in ipsa excitant , eò quòd
ineptam se videat ad complura opera hone-
sta , quibus olim fungebatur , neque sat habi-
lem , ut fungatur , nisi admodum imperfæctè ,
vel iis paucis , quæ illi vires permittunt. Quar-
tò , quia illam cogunt , peculiari diligentia
ad corporis curam incumbere , omittendo
magna ex parte voluntarias illius afflictio-
nes , adeò cæteroqui ad vitæ spiritualis pro-
fectum necessarias : imò contrâ harum locò
blanda illi , & voluptuosa quærendo. Quin-
tò , quia iimpedientes , nè vivida consideratio-

ne

ne DEUM , ac bona cælestia , unicam scilicet lætitiae suæ materiam sibi repræsentet , in omnimodi mœroris statu eam relinquunt , tunc quām maximè interioribus destitutam solatiis , cùm ob exteriores molestias iis recreari quām maximè indiget .

2. Demonstrandum itaque est , quanam nos ratione uti oporteat , nè quid ex ulla corporis ægritudine capiamus detrimenti , sed inter omnes illius vicissitudines eundem semper conservemus perfectæ cum D E O conjunctionis tenorem , quod nunc demonstrare instituam , relegens singillatim capita modò dicta , unde corpus malè affectum impedimento esse consuevit spiritui ; sed ante particularem singulorum tractationem advertendum universè arbitror , illius impedimenta potissimum originem , ac vim ducere ex muliebri quadam nostri amoris erga corpus teneritudine : quæ in causa est , ut vel minimum quodque ejus incommodum magni æstimemus , altèque sentiamus , ut plurimum de illo cogitemus , ac solliciti simus . Quòd si Sanctorum ritu non alio ipsum in loco , atque pretio , quām vilis jumenti haberemus ; imò etiam denuntiato palam bello infectaremur , tanquam juratum animæ hostem , cu-

ran-

rant novis usque pœnis eum affligere, neque aliter de illius vexationibus, atque ærumnis, quam de lucris nostris gaudentes, parvam hæ aut nullam haberent vim, modesto suo sensu ad ipsa usque animi penetralia per vadendi, adeò ut illum perturbarent, dejicerentque, & minùs habilem propriis ministériis, atque actibus redderent: sed inter quasvis terrenæ partis nostræ alterationes operandi modum in superiori retineremus æquè tranquillum, ac vegetum. Nam & in profanis hominibus, militiam præsertim sectantibus, qui magis generoso, ac virili animo sunt, minimam cernuntur rationem sui corporis ducere: quibuscumque illud incommodis, & periculis securè objectantes, neque illum edentes perturbationis specimen, quamvis sæpe hostilibus telis immaniter lacerum, & saucium aspiciant: sed repetentes cum magnanimo Scævola: *Vile corpus iis esse, qui magnam gloriam querunt.* Ex Christianis verò bellatoribus scimus, plurimos gravioribus suppliciis solitos fuisse sua corpora afficere, quam ordinariæ illæ ægritudines soleant esse, de quibus hic loquimur; qui neque ob eximiam vitæ suæ sanctitatem, dici merito possunt, imprudenter se gessisse, neque

L

ap-

apparet, quoniam pacto legitimos moderationis, ac prudentiae fines prætergressi non essent, si per voluntariam illam corporis debilitatem parum se idoneos ad strenuè operandum, & continuè agendum cum DEO reddidissent: ut proinde existimandi sint cetera imprudentiae notam severè adeò in se ipsis animadvertisse; quia per heroicam quamdam, & corpus supergressam generositatem hujus infirmitas nequaquam attingere, & debilitare illorum animos poterat. Unde colligere ad extremum licet, quantò quoque nos altius per similem erectionem animi in DEUM supra corporis estimationem, amoremque assurrexerimus, tantò animadversus minus nativa illius mala, tantòque minorē his vim futuram, nos impediendinè, qua pars est, cum attentione, & instantia spiritualis vitae exercitiis fungamur.

3. Jam verò hoc præmisso universali remedio, per quod tota, unico quasi ictu, quia suam in radice mali labes succiditur; trans eundum porrò ad ea est, quæ novi, & peculiariis auxiliis causâ aliis alia adhiberi illius partibus possunt. Et quantum ad remedium frigoris, languorisque in orando, non mihi animus est, à quoquam exigere, ut sacram

triam hanc exercitationem cum eadem inter
quaslibet corporis malè affecti molestias sem-
sibili perfectione obeat, qua illam obiret in-
tegra valetudine: cùm experientia palam fa-
ciat, in quibusdam circumstantiis, veluti ex-
empli gratiâ, quando caput experimur debi-
le, exhaustum, obtusum, vel alia ratione im-
peditum, fieri non posse, citra extraordina-
rium DEI munus, ut cùm ea, quæ nobis a-
lioquin cordi esset, mentis intensione, cogni-
tionum perspicacitate, & affectuum flagran-
tia orationi vacemus. Hoc unum requiro;
ut, si homo plenam sibi, integrâque operan-
di vim abesse tunc sentit, nè idcirco omni in-
dustria abdicata, totum sese ultro desidiæ, ac
torpori permittat: sed nitatur cum ea saltèm,
quam præsens sua sibi conditio reliquam fe-
cit, mentis sedulitate, atque instantia DEO
adstare: persuasum rite habens, si quod sua-
rum est virium, præstare non negligat, & cir-
ca ulteriorem perfectionis negatæ suis viribus
gradum, divinæ sese voluntati libens volens
subjiciat; inter ariditates, tenebras, habetu-
dines, stupiditatésque illius temporis propri-
as, nihilo se inimicu, imò & plus forsitan à
DEO gratiæ initurum, quâm si nihil supe-
randum habens, ab initio orationis usque ad

L 2

exi-

exitum seraphico totus igne absumeretur, cælestibus totus deliciis, lacrymisque diffuseret.

4. Ut verò partes suas quām exactissimè impleat, minùsque à vitiosa corporis habitudine detrimenti accipiat, non parùm ei properit, quæ hic subjungo, servare. Primum, ut, antequam ullum è spiritualibus exercitiis, seu rerum cælestium commentationem, seu conscientiæ examen, seu sacrosanctam liturgiam, seu Ecclesiasticarum precum recitationem aggrediatur; paulisper recogitat, quidnam faciendū suscipiat, decernens continuò, velle se illud quām perfectissimè exequi. Quæ præparatio omnibus quidem ad mentis attentionem, & sensum pietatis excitandum utilissima est, sed illi, cui peculiaria obstacula utrumque difficilius reddunt, etiam necessaria. Secundum, ut, si orandi tempore aliis cogitationibus, atque affectibus occupare animum nequit; saltèm his occupet, quibus meliores nè in fervidissima quidem oratione posset concipere: nempe ut animadverat, quandoquidem necessarias ad orandum perfectius vires sibi DEUS negat, argumenti certissimi locò esse, quòd perfectius orari à se nolit: propriamque illico voluntat-

tatem divinæ subjiciens , profiteatur , contentum se esse , nulla perfectiori oratione uti , quām cujusmodi in præsens ex DEI nutrī sibi contingit , frigida , exucca , insipida , laboriosa , & crebris cogitationum aberrationibus intercisa . Tertium , ut oret in extero illo corporis situ , quem ad mentis attentionem majori adjumento sibi esse perspexit . Quamobrem , si hanc minūs se posse assequi orando de genibus experiretur , in pedes se attollat , orationēmque prosequatur , seu stans , seu sedens , sive in alio situ , ad suum finem magis accommodo . Quartum , ut in horis Canonicis , aliisque precibus recitandis , nē festinet , sacro illo penso quām citissimē defungi : sed placidē illud potius , verborūmque sensum degustando exequatur . Nam hæc agendi tranquillitas actionem externalm , & minūs laboriosam corpori , & suaviorem animo reddet : cūm ē contrario anxia inter illam spiritūs , vocisque præcipitatio , non nisi ad intendendam lassitudinem corporis , animūmque majori tædio afficiendum valeret . Neque parūm sive ad diminutionem laboris conferet , si cum aliquo sociorum alternatim hunc dividat ; sive ad facilitatem attentionis , si pia verba non memo-

riter, sed ex libro, nec müssitando, sed voce elata, & sensibili pronuntiet. Quintum, ut eadem clara, & sensibili voce in discutienda quoque conscientia, & rebus divinis meditationis utatur: secum nempe, quasi cum altero quopiam, de iis omnibus differendo, quæ tacita mente ruminari solet. Et quantum ad meditationis materiam, ut eam magis facilem, suæque congruentiorem in valetudini habeat, poterit vel immorari circa quinos corporis sensus: observans primò, quinam rectus, & quis pravus singulorum sit usus; tum solerti examine indagans, quonam ipse pacto iisdem uti soleat; statuensque postremò, ea id ratione in posterum facere, quam esse omnium præstantissimam viderit: vel præcipua septem vitia percurrere, & quodvis primò advertere, quænam ex eo seges criminum pullulet; secundò ex ejusmodi fructibus, quam fœda, exitialis, & detestanda illius sit conditio, æstimare; tertio perscrutari se ipsum, num quo forte pestis tam noxiæ contagio laboret. Quartò omnimodam in reliquum porrò tempus illius sibi fugam præscribere: vel denique alia quavis earum materialium uti, quas in decimo octavo secundæ partis capite pro similibus personis attulimus:

mus: nisi fortè virium imbecillitas, capitis stupor, naturæque oppressio ejusmodi foret, ut nè in rebus quidem tam planis, & obviis posset mente occupari. Tunc enim consul-tius videtur futurum, ut commentationem frugiferi alicujus libri lectione commutet, sed lectione quieta, sedata, & piis subinde affectibus interrupta.

5. Atque hæc dicta sint ad providendum, nè corporis ægritudines quotidianam certi temporis orationem suis molestiis impedi-ant: jam porrò, nè eadem continuam inter externos actus præsentis D E I memoriam obturbent, duo in primis usui fore videntur. Alterum, ut, qui adversa valetudine confli-ctatur, exteriores actus placidè, moderatè-que, & sinè importuna festinatione obeat: quò nimirum pro eo, ut defatigetur corpus, & infirmitas superaddita lassitudine molestior reddatur, jucunda potius temporis occupa-tio, & delectabilis animi avocatio sint. Al-terum, ut, quoties in valetudinis suæ reini-niscitur, tristitiaque sensu experitur se affici, grave, & durum existimans, quòd tamdiu vexari ab ea pergit, quòdque illius inter pres-furas locò tempestivæ oblectationis cogatur præterea occupationibus laboriosis, & mo-

lestis operam dare ; quoties , inquam , tristes id genus querimonias suboriri in animo sentit , curet illico , quām maximē potest , vividum amoris erga DEUM , & sanctissimam ipsius voluntatem actum concipere : revocans in memoriam , non ab alio , quām ab ipso eam sibi suisse impositam crucem , déque illa proinde toto animo gaudens , & paratum ul- tro se ad eandem offerens , vel quamcunque graviorem aliam sibi ipse imposuerit , totius vitæ suæ spatio promptè , alacritérque gestandam . Et notetur sanè diligenter hæc praxis , qua vix ulla alia faciliorem potest homini- bus , incommoda valetudine affectis , perpe- tuam cum DEO consuetudinem reddere . Quippe cùm per eam illud ipsum corporeæ ægritudinis tedium , quod cæteroqui perturbare , & abducere à DEO animum solet , in illius memoriam nos revocet , præsentemque , & continuam nobis suggerat exercendi erga ipsum amoris materiam .

6. Imò luculenter apparet , hanc ean- dem praxim per se unam valere , adversus tertium quoque spiritualis morbi genus , quod ex corpore malè affecto redundare in animū diximus , inquietudinem scilicet , suæq; fortis displicientiam , ab homine per id tem- pus

pus cōcipi solitam, eò quod compluribus ministeriis, suo cæteroquin statui consentaneis, & ad DEI obsequium pertinentibus sese inhabilem videat. Ut ergo supradicta inter corporis intemperies nostræ voluntatis cum divina consensio, quām efficax est ad tranquillandum cuiuslibet utentis illâ animum; tam facile à quolibet illius usu indigente exerceatur, duo hæc diligenter ab eo pensanda, & penitus insculpenda menti suæ erunt. Primum, solidam, propriamque Christianæ perfectionis substantiam, nequaquaquam in multis, atque egregiis operibus faciendis consistere, sed in eorum solummodo effectione, quæ ab unoquoque juxta præsentes circumstantias DEUS exigit: adeò ut, si quis talia exequatur, nihil ulterioris perfectionis desiderari in eo queat. Secundum, fieri non posse, ut DEUS ab ullo homine id velit, ad quod efficiendum necessarias ei denegat vires: & consequenter neque fieri posse, ut faciens, quidquid per vires suas ipsi licet, non faciat, quidquid DEUS ab eo effici vult, hoc est, quidquid ad plenam perfectionis summam requiritur. Qui enim duo hæc pro certis habet, planissimè intelliget, nihil causæ sibi adesse, cur iniquo animo ferat, à sua se præ-

senti invaletudine præpediri, nè multa in ob-
 sequium DEI faciat, quæ ab aliis effici videt;
 & à se sano, & valente olim siebant: sed justis-
 simam altera ex parte causam se habere, cur
 libenter ex DEI manibus suam plura agendi
 impotentiam suscipiat, cælestique coram Do-
 mino profiteatur, eam se, quatenus ab ipso de-
 creta, & volita est, plenissimo voluntatis af-
 sensu complecti, neque commutaturum, eti-
 am si in manu sua esset, cum omnimoda fa-
 cultate operandi: utpote qui nihil omnino
 præter ea, quæ placita ipsi sunt, amet, ac ve-
 lit. Ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante te.
 Fiat, Domine, in me, de me, per me, circa me,
 & circa mea omnia sanctissima voluntas tua, in
 omnibus, & per omnia, nunc, & in æternum,
 Amen. Nè multa: inducere in animum de-
 bet, aliam esse sanctitatem florentis, & aliam
 afflictæ valetudinis propriam: illam extrin-
 secus apparentem, atque in operando strenu-
 am; hanc interius latentein, & in patiendo
 tranquillam, dicens sibi met ipsi: eja, tempus
 præsens non tam multa, & præclara opera
 suscipiendi est, quæ per assiduè repetitos a-
 moris actus in divina voluntate acquiescendi.
 Hæc perfectio illa est, quam præcipue DE-
 US nunc à me exigit: hæc ratio, qua in præ-
 sens

sens potissimum placere ipsi queā : hoc exer-
citationis genus, ad quod totis viribus, & pe-
culiari contentione incumbendum est. Sed
mane cum primis expediet, talia sibi inculca-
re, quando consueta instaurans decreta, quā in
sanctissimē novum diem traducendi, hebeta-
ri forte horum vim, alacritatēque sentiret,
at temere effusa ordinariæ suæ invætudinis
metu, ceu quæ obstatura illorum effectui sit.
Repellere quantocuyus debet vanos id ge-
nus terrores, pro certissimo statuens, quan-
tacunque sua præsens infirmitas sit, non pos-
se ab ea se impediri, quo minus summa cum
perfectione DEO serviat: quin imò si ejus
molestias hilari animo tulerit, eas ipsas par-
tem præcipuam suæ in divino famulatu per-
fectionis futuras. Unde roboratus animo,
& majori erectus fiducia, paratum se Domi-
no offerat, ad easdem, imò & graviores ali-
as, quamdiu ipsi libuerit, nēdum sīnē ullo re-
nisu, sed plenissimo etiam cum assensu volun-
tatis ferendas.

7. Quod si non contentus sese hoc pa-
cto iis libenter submittere, quatenus volitæ,
& decretæ à DEO sunt, progrederetur ulte-
rius, ad easdem, quatenus molestiam corpo-
ri afferunt, diligendas: singularis beneficij

lo-

locò illas habens, & cum gratiarum actione suscipiens, tanquam venerabiles quasdam sacrosanctæ crucis Christi reliquias, gustationisque calicis, quem ipsi pro nostra salute morituro æternus Pater propinavit: neque de re alia cum ipso expostularet, nisi quod nimis in exiguum suorum cruciatuum partem se admittat; nec aliud quid enixius ab eo flagitaret, quām ut novis graviorum perpessiōnum iectibus magis perfectam, atque iconitam in suo corpore exsculpat sui in cruce pendentis effigiem: si ad hosce, inquam, progredetur heroicæ sanctitatis affectus, nam nullus tunc inquietudini superesset in illius animo locus: corporisque ægritudines, quantumcunque demum essent, nec ullam perturbandi illius vim haberent, sed in uberrimam potius ei verterentur lætitiae, gaudiique materiem.

8. Cæterum, si res probè æstimetur, multorum tristitia, eò quod per corporis infirmitatem prohibeantur, quæ vellent, & qua vellent, perfectione operari, plerumque non tam ex divinæ gloriæ respectu oritur, quam ex propriæ æstimationis cura, periclitantis idcirco apud homines minui: quatenus proclive factu est, ut, qui laudabilem

ope-

operum , & hæc ipsa mediocri cum perfecti-
one ab iis fieri intuentur , nec cæteroqui oc-
cultam ita operantium imbecillitatem vident ,
eos vel tanquam exiguis naturæ dotibus ad a-
gendum instructos , vel quasi plus nimio deli-
catos , & laborū impatiētes despiciant . Quæ
sui despiciētia non potest non perturbare
hominem , magni pendere assuetum , quid-
nam de se homines sentiant ; præsertim quòd ,
cùm sibi valetudinario , & infirmo laboriosi-
us accidat , vel parùm operari , quām cæteris
perfectè valentibus plurimùm ; iniquo ani-
mo patiatur , se plus aliis sustinentem oneris ,
delicatum præ iis tamen , atque inertem cen-
seri . Quòd verò ægritudo animi de sua re-
ctè operandi impotentia ex prædicto sui con-
temptū respectu , ac timore oriatur , duo
cuivis lat perspicua argumenta esse possunt .
Primum videlicet , si ea vel minuatur , vel o-
mnino etiam deficiat , si nempe ii , inter quos
vivit , ostendant illius se in valetudinem anim-
advertere , mirarique animi robur , quo
ipse illam sustinet , non parcens sibi , sed quan-
tum interim affectæ vires sinunt , imò & plùs
penè , quām sinunt , laboret . Secundum , si
ægre ferens non multùm se posse operari ,
cùm occulta quapiam infirmitate prohibe-
tur ,

etur, tranquillo dein, imperturbatōque animo patitur, vel universalem cujuscunque operis vacationem, atque impotentiam, ubi febris prævalida, sive aliis nemini non apparentis morbus sic penitus otiori illum cogitat: nec proinde omnimoda hæc cessatio ignavia damnari in eo potest.

9. Quando igitur mintiendæ apud homines nostræ æstimationis timor inquietudinis, tristitiaque causa est, quam in præsenti materia experimur, illi potissimum adhibere nos remedia oportebit: sive per altitudinem animi, capite quarto expressam, nihili faciendo, quidquid de nobis secùs opinari homines possunt, ceu rem levissimam, merèque imaginariam, nec dignam, ut illa ejus ratio à genitro, & prudenti viro ducatur, præsertim, ubi is DEUM suffragatorem causæ suæ habet, & profiteri potest: *Ecce in celo testis meus, & conscius meus in excelsis*: sive illum in nobis excitando perfectæ humilitatis spiritum, qui non modò timere nos vetat; sed optare etiam jubeat nostri apud alios contemptum: adeò ut locò mœroris, dum ab aliquo ceu minùs laboriosi despicimur, gaudendi id materiam faciamus, nostrānque hoc ipso fructu imbecillitatem solemur, quod si minùs opes

operamur, saltēm minori etiam in æstimatione apud homines simus. Quibus seu magnanimitatis, seu humilitatis sensibus curare debemus, ut exterior quoque nostra agendi ratio respondeat: gerentes nos nimis in omnī actu, & sermone, instar hominum, qui desiderant contemni, nullūmque edentes indicium occultarum ægritudinum, à quibus plus, & melius operari prohibemur: imò contra omni studio conantes eas tegere, juxta memorabile in hoc genere exemplum ab insigni DEI famulo Ludovico de Ponte postritati relictum: qui à pectoris oppressionibus, torminibus stomachi, articulorum doloribus, molestissimisque aliis valetudinis intemperii continenter afflictus, legem sibi statuerat, nè suos hos cruciatus, nisi obligatione quapiam adactus, ulli hominum proderet: usque adeò secreti tenax, ut præter alia specimina, quæ brevitatis causâ omitto, viginti, eoque amplius annis peracerbos hæmorrhidum dolores, nullo edito familiaribus signo, pertulerit. Imò, neque hoc latendi studio contentus, ubi quispiam de suis illum morbis ultro interrogaret, aliò deflectebat sermonem: quódque mirum dictu potius, quam communiter imitandum videtur, vel cum

me-

medico eadem dissimulatione usum legimus. noxio quippe humore in alterum ex oculis pertinaciter defluente, quamvis adverteret, videndi facultatem sibi paulatim deficere; fatius duxit, eam in totum orbari, & per reliquam omnem vitam illius oculi usum (prout re ipsa evenit) carere, quam suam invaletudinem Medico, tametsi de ea sciscitanti aperire.

10. Minus promptum factu est, certi aiquid remedii statuere contra quartum dis- crimen, in quod corporis ægritudines nos conjiciunt, deflectendi (quod non raro con- tingit) ab austeritate servorum DEI propria ad familiarem sectatoribus mundi mollitiem. Hinc enim justa, & prudens vivendi ratio fartam tectam custodiri valetudinem corpo- ris jubet, quo integris illud viribus melius possit DEO famulari; indè verò nimius ho- minis erga se amor ea sèpe necessaria valetu- dinis præsidia esse fingit, quæ non nisi super- vacua sensuum sunt blandimenta. Præter- quam quod, si ordinariæ, de quibus hic lo- quimur, corporis ægritudines spiritualis de- trimenti aiquid pariunt; non minus per- sèpe, imò & forsan plus noxia spiritui solent esse illarum remedia; cùm illæ non alio in- te-

teriori detimento hominem afficiant, quām quōd ad plūs, meliūsque operandum inabilem reddant: hæc autem & prolixiori cum hominibus consuetudine à DEI cogitatione illum avocent, & quotidiano refectionum sensibus lenocinantium usū naturalem in eo amorem corporis foveant, & solicitis restaurandæ valetudinis curis animi quietem perturbent. Damna profecto, quæ simul sumpta, & suis rite momentis perpensa, gravius videntur nos lædere, quām sola illa operandi imbecillitas, cuius tollendæ gratiâ subeuntur: ut proinde optabilius spirituali viro dici queat, nec omnia, nec omni cum perfectione posse agere, quæ ad statum, & munus suum pertinent; sed interim cum majori & collectione mentis in DEUM, & amoris proprii compressione, & tranquillitate animi vivere: quām majoris aliquantò operationis studio, inquietas de corpore tuendo cogitationes assiduè versare, perduellis naturæ propensionibus indulgere, & factam uni DEO mentem inter ultro quæfitas rerum sensibili- um distractiones occupare.

II. Adde huc illustria complurium DEI servorum exempla, qui ex mera patiendi cupiditate, & dulcedine nulla voluerunt, etsi

citra omne perfectionis detrimentum pos-
sent, remedia ægri corporis doloribus quæ-
rere: sed longè charissimas habuerunt ejus-
modi cruces, tantumque absuerunt à cura
minuendæ earum gravitatis, ut potius nimis
leves esse quererentur præ aliis, quas à DEO
flagitabant: novumque illis, & gravius inter-
dum, quæm ipsæmet per se forent, volunta-
riorum cruciatuum onus adjecerint, dicen-
tes cum Apostolo: (2. ad Cor. 12.) *Placeo mi-
bi in infirmitatibus meis; & cum sancto Job:*
(c. 6.) *Quis det, ut veniat petitio mea, & quod
expeço, tribuat mihi D E U S; & qui cœpit, ipse
me conterat: & hæc mihi sit consolatio, ut affli-
gens me dolore, non parcat.* Qualis fuit (ut
aliquos è quæm plurimis nominatim depro-
mam) dictus paulò antè Ludovicus de Pon-
te: qui si liberum sibi foret, nullis uti con-
tra suas ægritudines medicamentis solebat,
etiam quando nimia earum vi cogebatur le-
sto affixus hærere: neque alia de causa, quæm
quod pati sinè ullo alienæ vel opis, vel com-
miserationis levamine optaret; cautus adeo
erat, ut memoratum suprà à me est, in per-
missionibus suis dissimulanter ferendis, & suo
in sinu occultandis. Quanquam parùm vi-
deri potest, quod nullum in suis morbis le-

va.

vainen quæsierit, qui ad eorum intendendam
sevitiem nullum elabi sinebat diem, quin
corpusculum suum, doloribus cæteroquin
undique oppressum, & vitali penè funditus
spiritu exhaustum, è lecto (meliùs dixisse
è funebri inchoatæ jam diu mortis feretro)
attollens, acri verberatione contunderet.
Qualis itèm Vincentius Caraffa, septimus So-
cietas nostræ Præpositus Generalis: qui, non
facilè explicari verbis potest, quàm ardenter
euperet, recusam in suo corpore per imma-
nium vulnerum lineamenta intueri crucifixi
sui Domini effigiem: quámque exultaret, de-
largiter sibi collata Domini cruciatuum par-
te: omni studio devitans, quidquid minuere
illorum amaritudinem posset, beatásque, &
omni lucidiores die illas noctes appellans, in
quibus præ dolorum acerbitate nullam ocu-
lis delibare somni partem valuerat. Quare
etiam non nemini, qui eum videns aliquando
extremè languentem, & vultu tamen, ut cùm
maximè hilarem percontabatur, undenam
in tanta corporis imbecillitate tanta illi vul-
tus, animique hilaritas foret; hoc ipsum rei
esse causam respondit, quòd nempe in extra-
ordinario illo casu ità se affectum sentiret,
quomodo continenter toto vitæ suæ cursu

M 2

affi.

affici vellet. Et alias, dum ad nosocomium insanabilium iret, dicente socio, domum illum magnum volumen esse, in quo posset unusquisque DEI erga se clementiam legere: nam cur hi tot, tamque gravibus morbis oppressi sunt, & ego omnium immunis? magno protinus cum animi impetu, & ardore subjecit: imò cur mihi indultum non est optatissimum munus, ut dispersa per hos omnes mala unus sustineam? Qualem demum se exhibuit fidelis Christi famula, & nobile resflorescentis Carmeli german, Beatrix Ognesia, quæ ex D. Teresiæ relatu, (*In Fundat. c. 16.*) tantum aliquando ardorem concepit vivendi, & moriendi cruci affixa cum cælesti suo Sponto, ut coacta fuerit cum violento lacrymarū, dolorisque impetu super lectum procumbere, respondens sciscitantibus, quoniam malo angeretur? angi se, & nimium quam acriter, quod minus angorum pateretur, quam cuperet: ac proinde si contentam se vellent, suaque ab ægritudine recreatam videre, desiderati hujus boni copiam à DEO sibi impetrarent. Quod cum per atrocissimam morborum vim evenisset, nullum his solatium, ac lenimen quærebat: inurbanam plus nimio, & vecordem fore se dictans, si eos crucia-

tus

ius imminutum iret, quos immortalis sibi
Sponsus, tanquam peculiare sui amoris mo-
numentum misisset. Quin etiam, cum à do-
loribus solito vehementius urgeretur, pro-
fitentem audiebant sorores, nihil triste se pa-
ti, nec præsentem suum statum cum earum
ulla, quæ optimè valerent, commutaturam.

12. Quidnam ergo inter opposita diver-
sarum rationum momenta statuemus, ita u-
trinque temperatum, ut neque à prudentia,
tanquam justo severius, neque à mortificati-
one, tanquam nimis molle improbetur. Mi-
hi quidem duplex distinguendum hic esse spi-
ritualium hominum genus videtur. Primum
eorum, qui extraordinariæ virtutis præstan-
tiâ adeo supra corpus eminent, ut illius quas-
cunque affectiones vix animadvertant, nec
minimum in operando ab iis pendeant. Et
his quidem permiserim, imò etiam suaserim,
ut de suis stomachi, capitis, aliisque ordina-
riis infirmitatibus gaudeant, eâisque pera-
manter complectantur, neque ullo solatii,
vel remedii genere allevent, nisi quando ul-
tra morem excrescent, inque gravem, nec
facilè sanabilem morbum viderentur desitu-
ræ; alterum ex hominibus constans, ordina-
ria, & mediocri virtute præditis, quique

corpus ita student castigare , & in servitutem redigere , ut propterea non sint superiores omnino naturalibus illius molestiis , atque infestationibus. Et hos rectè , ac fortasse etiam rectius facturos censuerim , si id genus molestiis vexati , opportuna iis remedia , & levamina adhibeant : sequentibus tamen regulis (nè plus spiritualis detrimenti à remediis , quām à morbo ipso accipient) diligenter servatis. Primò , ut disertè coram DEO profiteantur , nequaquam se id facere ullius naturalis oblectamenti gratiâ ; sed ideo duntur , ut aptiores ad operandum pro gloria ipsius sint. Secundò , ut nunquam remediis utantur , nisi usquequa honestis , & quorum usus nulli necessiarum virtutum , putat charitati , aut obedientiæ repugnet. Tertiò , ut in horum delectu illa cæteris præferant , unde nihil , aut minus timeri spiritualis dispendii , & periculi potest : qualia ferè sunt , quæ ad corpus solummodo attinent , ceu somnus , exercitatio , purgationes , unctiones : nec non aliqua ex iis , quæ per animi oblectationem corpori prosunt , veluti musica , & camporum prospectus : at non item complaalia hujus generis , quæ necessariæ perfectioni adversantur , putat res alienas curiosa in-

indagatione exquirere, in supervacuas confabulationes se effundere, ex propriæ voluntatis instinctu operari, blandisque rerum ad suam laudem spectantium imaginationibus mentem pascere. Quartò, ut inter medicamenta solius corporis propria, potūs, cibique parcitatem, quasi unum contra quosvis mōbos exploratissimæ utilitatis præsidium, apprime eligant, illaque potiūs, quām delicatiōri viētu in sua procuranda valetudine uantur. Quintò, ut quæ ad infirmitatis suæ levamen opportuna esse arbitrantur, moderati, & sinè nimia solicitudine appetant, nè, si fortè iis fraudari contigerit, in graviorem ailiam, racundiæ, ac mœroris infirmitatem incident, præque immodico externæ valetudinis studio, tranquillum animi statum, interiorem tūc longè pluris faciendam, valetudinem perdant. Qua etiam de causa curandum erit, nè remedia quærantur extraordinaria, magni sumptūs, longè accersenda, nec inventus facilia; sed ea potiūs, quæ utpote communi usu trita ubique prostant, minimoque labore, & pretio comparari ab omnibus queunt. Sextò, ut si aliquando valetudinis gratiā aīcēnam sibi peregrinationem, fuscipiendam, vel placido in ruris secessu feriā-

M 4

dum

dum existimarent, caveant plus justo ibi animum relaxare, sequere in omnem commodioris vitae usum, ac licentiam effundere: contenti per id tempus meliori victu, largiori somno, jucundisque, & longius productis amicorum colloquiis ægras vires refecere; non tamen omittentes, certam aliquan cūjuslibet diei partem divinis rebus tribiere, solitaque cum intentione animi ad justam, & spirituali viro necessariam suarum cupiditatum compressionem incuimbere: tamet hæc interior severitas redintegranda penitus valetudini minus nonnunquam prodesset.

13. Progrediendo jam ad quintum, extreumque incommodum, quod à corporis ægritudine afferri posse, ac solere diximus; non mediocri sanè damno obnoxium sibi hominem illa afficeret; si omni eum polaret spirituali consolatione, & lætitia: præsidio nimirum, sinè quo languidus, & inhabilis ad progrediendum in divino famulatu animus remanet: imò sinè quo neque se facile à præsentis vitae voluptatibus continet. Teste siquidem D. Gregorio: *Esse sinè omni delectatione anima nunquam potest; nam aut infimis delectatur, aut summis.* Sed duplex distinguenda nobis hic est spiritualis delectatio, &

la-

lætitia. Altera nimurum sensibilis, quæ animam exultare in DEO facit per actus vividos, alacres, incitatos, & citra omnem propemodum voluntatis deliberationem sua sponte exgentes: altera verò purè spiritualis, per quam anima de DEO gaudet, gaudio quidem minus sapido, experrecto, & vehementi; sed stabiliore, & magis æquali, quia à se ipsa liberè electo, & intrà superiorem sui partem producto. Ex quibus licet prima non semper in potestate hominis sit; sed plerumque inter corporis imbecillitates, languorésque deficiat; secundā tamen, quisquis toto cordis affectu DEUM amat, & in teterrimo valetudinis statu frui potest, ab eaque illud robur ducere, quod ad progrediendum in DEI simulatu, & ad terrenas voluptates respuendas, imperfectiores animæ à prima mutuari opus habent. Hoc igitur secundi generis gaudium, & suâpte naturâ excellentius, & ad profectum animæ utilius, & nemini, præterquam ex sua imperfectione, ac socordia negatum, spiritualis vir debet inter quaslibet corporis ægritudines, suo in animo usque integrum, & vigens tueri. At quomodo id illi è sententia succedet? Facillimè enim vero, & sinè ullo majori negotio, aut molimis

ne, quām si juxta superiū dicta, quoties ad in valetudinis suæ perturbationes, & molestias mentem reflectit, eas simul à D E O esse volitas, & sibi immisas meminerit: statimque profiteatur, se easdem, prout tales, diligere, eximii muneris loco habere, plenissimo voluntatis consensu approbare; neque cum ulla alia vel perfectissima corporis habitudine mutatas velle. Hos siquidem spiritualis gaudii actus frequentans, atque hoc patet DEI voluntatem in suis morbis, & suos morbos propter voluntatem D E I amans, quantascunque inter pressuras, sincerissimam, suavissimamque obtinebit lætitiam, neque illam merè (ut Theologi vocant) passivam, sed suo sibi Marte, & libero virtutis conatu acquisitam: quæque nihilo illi minus, imò & plus, quām sensibilis alia vigoris ad quascunque tum terrenas delectationes repudian- das, tum Christianæ perfectionis diffi- cultates superandas sufficiet.

C A.